

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a Debrecenben a 2014. június 23. és 2014. október 8. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és 2014. október 14. napján kihirdette a következő

v é g z é s t :

A különösen nagy vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntette miatt I.rendű vádlott neve és társai ellen indított büntetőügyben a Debreceni Törvényszék 2013. október 29. napján kihirdetett 7.B.444/2009/80. számú ítéletét helybenhagyja.

A másodfokú eljárás során felmerült 16.000 (tizenhatezer) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

III.rendű vádlott neve III. r. vádlott_személyazonosító okmányának száma:588847 RA

I n d o k o l á s :

A Debreceni Törvényszék a rendelkező részben megjelölt elsőfokú határozatával I.rendű vádlott neve I. r. vádlottat a hűtlen kezelés büntettének (1978. évi IV. törvény 319. § (1) bekezdés, (3) bekezdés c/ pontja), II.rendű vádlott neve II. r. és III.rendű vádlott neve III. r. vádlottakat a bűnsegédként elkövetett hűtlen kezelés büntettének (1978. évi IV. törvény 319. § (1) bekezdés, (3) bekezdés c/ pontja) vádja alól felmentette, egyben a magánfélként fellépő Balmazújváros Város Önkormányzata által bejelentett polgári jogi igény érvényesítését egyéb törvényes útra utasította, illetőleg rendelkezett az eljárás során felmerült bűnügyi költség állam terhén maradásáról.

Az ítélet ellen az ügyész jelentett be fellebbezést a vádlottak terhére megalapozatlanság miatt, bűnösség megállapítása és büntetés kiszabása érdekében. Írásban indokolt jogorvoslati kérelmében viszont már mindenekelőtt az elsőfokú határozat hatályon kívül helyezésére tett indítványt, melynek indokai szerint az elsőfokú bíróság a megállapított tényekből helytelen következtetéseket vont le. A Balmazenergia Kft.-nél jelentkező hiánynak ugyanis nem az alvállalkozónál, hanem a Swietelsky Kft.-nél kellett volna felmerülnie. Álláspontja szerint a vádlottak büntetőjogi felelősségét számos olyan tény támasztja alá, melyet a törvényszék is megállapított az ítéletben, ám azokból hibás

következtetéseket vont le. Ezen túlmenően Balmazújváros önkormányzatának az Ötv-re visszavezethetően helyt kellett volna állnia a Balmazenergia Kft. által befogadott és fedezet híján ki nem fizetett számlák miatt, elkerülendő a társasággal szembeni felszámolási eljárás megindítását. A vádhatóság szerint az elsőfokú bíróság számos iratellenes megállapítást tett, továbbá tévesek az önkormányzatot ért kár hiánya körében elfoglalt ténymegállapításai, melyet az igazolhat, hogy a későbbiekben a balmazújvárosi önkormányzat több esetben teljesített az úthelyreállítást elvégző alvállalkozók irányába, melyre a Swietelsky Kft. lett volna köteles, és álláspontja szerint az ítéletben feltüntetett 37 000 000 forint elengedése sem tekinthető kárt csökkentő tényezőnek. Az ügyészség fellebbezésében sérelmezte azt is, hogy az elsőfokú bíróság elutasította a könyvszakértő kirendelésére vonatkozó bizonyítási indítványát. Mindezeket összefoglalva álláspontja szerint I.rendű vádlott neve I. r. vádlott szándékos kötelességszegéssel megvalósította a hűtlen kezelés büntettét, melyhez II.rendű vádlott neve II. r. és III.rendű vádlott neve III. r. vádlottak szándékosan segítséget nyújtottak. Cselekményük nem rekedt kísérleti szakban, hanem befejezettként értékelhető, ám részletezett indokai alapján elsődlegesen az indokolás hiányossága miatt mégis az ítélet hatályon kívül helyezésére (Be. 373. § (1) bekezdés III. fordulat a/ pont) tett indítványt azzal, hogy az ítélőtábla utasítsa az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására.

Az elsőfokú határozat kihirdetésekor jelen volt I. r. vádlott védője - az ítélőtáblán előadott pontosítással - valamint II.rendű vádlott neve II. r., III.rendű vádlott neve III. r. terheltek és védőik tudomásul vették az ítéletet, továbbá I.rendű vádlott neve I. r. vádlott sem terjesztett elő fellebbezést a vele kézbesítés útján közölt határozat ellen.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség Bf.59/2014/1-I. számú átiratában az ügyészi fellebbezést részben eltérő indokokkal, illetve kiegészítéssel tartotta fenn, mivel álláspontja szerint a megállapított tényállás részben felderítetlen, a törvényszék ugyanis nem tisztázta alaposan és hiánytalanul a bizonyítás tárgyát, nem szerzett be minden bizonyítékot, mely a tényállás fő kérdéseket érintő megállapítására alkalmas lehet. Így különösen igazságügyi könyvszakértői és műszaki szakértői vélemény elkészítésének, a Swietelsky Kft.-nél egyes részmunka-számításokra vonatkozó iratanyag lefoglalásának szükségességét jelölte meg, azonban ezeket a törvényszék elmulasztotta, illetve az átiratban részletezett kérdésekben - melyek a vádhatóság szerint szakkérdéseknek minősülnek - maga foglalt állást egyéb bizonyítékok alapján. Ezen felül nem vizsgálta teljes körben az ügyben érintett Balmazenergia Kft-n keresztül III.rendű vádlott neve III. r. vádlott cselekvőségét, tehát hogy meggyőződött-e arról, hogy a beruházás céljára biztosított pénzeszközök elegendőnek bizonyulnak-e az alvállalkozókkal kötött szerződések rendezésére, illetőleg ahhoz milyen forrás áll majd rendelkezésre. Kifejtette, hogy a törvényszék jogkövetkeztése téves, amikor nem látta megállapíthatónak a vádlottak részéről a vagyonkezelői szabályok megsértését, nem látott vagyoni hátrányt, ezért nem értett egyet az elsőfokú bírósággal abban sem, hogy I.rendű vádlott neve I. r. vádlottnak szerződésmódosítás nélkül önálló lehetősége lehetett volna egyes költségek átcsoportosítására. A fellebbviteli főügyészség szerint az ügyben lényegében III.rendű vádlott neve III. r. vádlott szegte meg a Balmazenergia Kft. többségi tulajdonosától - tehát az önkormányzattól - kapott, s részére átadott önkormányzati vagyonrészre vonatkozó vagyonkezelői kötelezettségét, mégpedig akkor, amikor a tulajdonos képviselő-testület döntése nélkül vállalt az önkormányzat

terhére további költségeket. A szerződési díj túllépésével vagyoni hátrány keletkezett, így a hűtlen kezelés büntetvényének tettese a III. r. terhelt, míg cselekményének felbujtója I.rendű vádlott neve I. r. vádlott, melyhez szándékos segítségnyújtásért II.rendű vádlott neve II. r. vádlottat ugyancsak büntetőjogi felelősség terheli, aki bűnsegédi minőségben járt el.

A másodfokú eljárásban megtartott nyilvános ülésen a fellebbviteli főügyészség képviselője az írásban előterjesztettekkel egyezően tartotta fenn fellebbezését. Perbeszédében tovább részletezett érvelése szerint a cselekmény sértettjének ténylegesen a Balmazenergia Kft. tekinthető Balmazújváros Önkormányzatával szemben, így III.rendű vádlott neve III. r. vádlott magatartása részesi helyett tettesként értékelendő, mely körben az első bírói megállapítások egyébként is helyesbítést igényelnek. A bizonyítási eljárás nem terjedt ki azokra az átiratában megjelölt lényeges körülményekre, melyek tisztázása nélkül az ítélet megalapozatlan, s annak tekinthetők a törvényszék jogi következtetései is. III.rendű vádlott neve III. r. vádlott a Balmazenergia Kft. ügyvezetőjeként az önkormányzat - mint a kft. többségi tulajdonosának képviselő-testülete döntésével adott felhatalmazásán alapuló vagyonrészre vonatkozó vagyongazdálkodási kötelezettségét szegte meg, amely abban öltött testet, hogy tevékenysége meghaladta a megbízási jogviszony kereteit, és a rendes gazdálkodás szabályaival is ellentétes volt, sértette a megbízó jogainak érvényesítését. A vádhatóság szerint az elsőfokú bíróság által is tetten ért többletköltség keletkezésének oka az lehetett, hogy III.rendű vádlott neve III. r. vádlott, a megrendelő, ún. „nagy” Swietelsky Kft.-vel kötött átalányáras szerződés ellenére az alvállalkozókkal ugyanerre a munkára már a Balmazenergia Kft. számára előnytelen tételes, négyzetméter elszámolás alapján szerződött. III.rendű vádlott neve III. r. vádlottat cselekménye elkövetésére I.rendű vádlott neve I. r. terhelt ösztönözte, ezért felbujtónak tekinthető, mindehhez pedig II.rendű vádlott neve II. r. vádlott szándékosan segítséget nyújtott, megsértve az Ötv. 36. § (2)-(3) bekezdésének, és az 1990. évi XX. törvény 140. § (1) bekezdés e/ és f/ pontjában írt rendelkezéseit, ugyanis a törvénysértő működést észlelve nem tett eleget fenti jogszabályokon alapuló jelzési kötelezettségeinek. Ezen felül a fellebbviteli főügyészség a vagyoni hátrány összegének kimunkálását illetően is alapvetően más álláspontot képviselt az első bírótól.

Összefoglalva ezért a fellebbviteli főügyészség arra tett indítványt, hogy a jelentős mérvű megalapozatlanságra tekintettel az ítélet tábla a törvényszék ítéletét a fellebbezéssel érintett mindhárom vádlott tekintetében helyezze hatályon kívül és utasítsa az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására.

Ezzel szemben I.rendű vádlott neve I. r. vádlott meghatalmazott védője az ügyben felvett bizonyítást széleskörűnek és alaposnak jellemezte, mellyel kapcsolatosan beszerzett bizonyítékokat a törvényszék részletesen értékelte, indokát adva, hogy miért került sor felmentő rendelkezés meghozatalára. Nem értett egyet a vádhatóság szakértő kirendelésének szükségességét taglaló érvelésével sem. Perbeszédében kitért arra, miszerint azon felvetés, hogy a vagyoni hátrány keletkezésének oka az átalányáras, illetve négyzetméteráras elszámolási alapon kötött szerződések különböző voltából ered, nemcsak a másodfokú eljárásban, hanem a törvényszék előtt, sőt a nyomozás során is felmerült, a nyomozó hatóság mégsem rendelt ki műszaki szakértőt e kérdések tisztázására, és az elsőfokú bíróság szintén megfelelő indokát adta annak, hogy miért nem tartja

szükségesnek a szakértő bevonását. Egyébiránt a terheltek már a nyomozás alatt részletesen nyilatkoztak a többletköltségeket okozó valós körülményekre. Ezen felül vitatta, hogy az I. r. vádlott jogkörét képezte volna a Balmazenergia Kft. és a Swietelsky Kft. közötti szerződés módosításának lehetősége. Abban I.rendű vádlott neve I. r. vádlottnak semmilyen szerepe nem volt, s azt II.rendű vádlott neve II. r. vádlott sem ellenjegyezte. A védő által kifejtettek szerint nem merült fel arra utaló adat sem, hogy I.rendű vádlott neve I. r. vádlott bármikor utasította volna III.rendű vádlott neve III. r. vádlottat, kétségesnek találva a vádhatóság által a másodfokú eljárás idejére eszközölt tettesi és részesi minőségek felcserélését, valamint a hivatkozott vagyoni hátrány mértékét is. Helyes indokai alapján ezért az elsőfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt.

Hasonló kéressel élt II.rendű vádlott neve II. r. vádlott meghatalmazott védője, rámutatva arra, hogy az elsőfokú bíróság lényegében valamennyi, a vádhatóság által hivatkozott bizonyítási kérdéskörrel foglalkozott, vizsgálva a könyvszakértői, műszaki szakértői vizsgálódás szükségességét. Mindemellett álláspontja szerint a Balmazenergia Kft. és a Swietelsky Kft. által kötött vállalkozási szerződésben meghatározott átalánydíj elegendő voltának vizsgálata nem is lehetséges, figyelemmel a szerződéses szabadság elvére. Egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy I.rendű vádlott neve I. r. vádlott nem rendelkezhetett vagyonkezelői megbízással a Balmazenergia Kft. felett, egyúttal azonban vitatva azon megállapításokat, miszerint e terhelt által az ügyvezető III.rendű vádlott neve III. r. vádlott felett gyakorolt munkáltatói jogkör vagyonkezelői jogosítványként való értelmezése téves. Ez pedig nem terjedhetett ki az utasítási jogra sem, e körben az eljárás tárgyát képező cselekmény idején hatályos Gt. rendelkezéseit véve irányadónak. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság hiánytalanul kimerítette a vádat, melynek nem képezték tárgyát a fellebbviteli főügyészség részéről kifejtettek III.rendű vádlott neve III. r. vádlott tettesi cselekvőségét érintően, így értelemszerűen a I.rendű vádlott neve I. r. és II.rendű vádlott neve II. r. vádlottak e cselekménynek nem lehetnek részesei, felvetve a vád másodfokú eljárásban tilalmazott módosításának megsértését. Végül arra utalt, hogy a felvett bizonyítás alapján III.rendű vádlott neve III. r. vádlott tudattartalmát illetően sem vonható kategorikus megállapítás bűncselekmény szándékos elkövetésére, így cselekvőségéhez II.rendű vádlott neve II. r. vádlott részesi magatartása még elvi szinten sem kapcsolódhat, tehát minden szempontból indokolt az elsőfokú ítélet helybenhagyása.

A III.rendű vádlott neve III. r. vádlott védelmében eljáró védő ugyancsak azt az álláspontot képviselte, hogy a törvényszék által lefolytatott bizonyítás minden fő kérdésre kiterjedt, ügyfelderítési kötelezettségét teljesítette, és az ítélet indokolása sem kifogásolható érdemben, annak részletessége folytán. Így az elsőfokú bíróság által levont, s a terheltek felmentéséhez vezető következtetéseket támadó ügyészi fellebbezés sem lehet eredményes, ezért maga is a Debreceni Törvényszék ítéletének helybenhagyása mellett érvelt.

A bejelentett fellebbezésre tekintettel az ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző eljárást a Be. 348. § (1) bekezdése értelmében teljes terjedelemben bírálta felül, vizsgálva az eljárási szabályok megtartását, és az ítélet megalapozottságát is.

A felülbírálat során megállapította, hogy a törvényszék nem vétett sem feltétlen, sem olyan jellegű relatív hibát, mely a bizonyítás törvényességét érintené vagy az érdemi felülbírálatot kizárná. Kisebb eljárási szabálysértésre viszont tényszerűen sor került, ugyanis az elsőfokú bíróság annyiban eltért a Be. rendelkezéseitől, hogy Szilágyi Jánosné dr. tanút a 2011. december 5. napján megtartott folytatólagos tárgyaláson a mentő körülmény elhallgatásának törvényi következményeire is figyelmeztette (23. számú jegyzőkönyv 3. oldal). Ezzel kapcsolatosan ugyanakkor a Be. 85. § (3) bekezdése 2011. március 1. napját követően már nem tartalmazott előírást, hiszen a jogszabálynak a 2010. évi CLXXXIII. 134. §-ával eszközölt módosítására figyelemmel utóbbi időponttól kezdődően elegendő volt csakis a hamis tanúzás törvényi következményeire történő figyelmeztetés. A törvényszék által alkalmazott formulának egy része tehát szükségtelen volt, így az alkalmazott figyelmeztetés pontatlannak tekinthető, ám az nem befolyásolta a személyi bizonyítás törvényességét, hiszen a jelzett eljárási cselekmény idején hatályos Be. 85. § (3) bekezdése szerint megkövetelt kioktatás is elhangzott. Megjegyzést érdemel, hogy az ezt követően kihallgatott számos tanú esetében az elsőfokú bíróság már mindenben a törvényi rendelkezések szerint járt el, a tárgyalási szak legnagyobb részében tehát igazodott a hatályszabály változáshoz.

Az első fokon eljáró bíróság ügyfelderítési kötelezettségének maradéktalanul eleget tett, s ítélete alapvetően mentes a Be. 351. § (2) bekezdésében foglalt hiányosságoktól, ezért az általa megállapított tényállás Be. 351. § (1) bekezdése értelmében alapját képezheti a másodfokú ítékezésnek. Az elsőfokú ítélet mindössze a 28. oldal 3. bekezdésében az összecszerűség tekintetében igényel pontosítást annyiban, hogy a Balmazenergia Kft. tekintetében felmerült összesen bruttó 56 017 076.- forint többletköltség keletkezésének okait nem lehetett kétséget kizáró bizonyossággal megállapítani, mint ahogy azt sem, hogy az milyen tételekből tevődik össze.

A törvényszék a bizonyítást a szükséges mértékben - így a vád által előterjesztett körben is - elvégezte, és ennek során megalapozott tényállást állapított meg. A fellebbviteli főügyészség által hivatkozott, Be. 351. § (2) bekezdés a/ pontja szerinti megalapozatlansági ok, tehát a felderítetlenség akkor lenne megállapítható, ha az elsőfokú bíróság a Be. 75. § (1) bekezdés 2. mondatában foglaltakat megsértve nem törekedett volna a bizonyítás tárgyának alapos és hiánytalan tisztázására. Abban az esetben tekinthető felderítetlennak a tényállás, ha a bizonyítás anyaga nem teljes, mert a bíróság nem szerez be minden bizonyítékot, amely a tényállás megállapítására alkalmas lehet, tehát például tévesen utasít el bizonyítási indítványt, vagy esetleg hivatalból nem tartja szükségesnek további bizonyítás felvételét. Szemben a vádhatósággal az ítélőtábla szerint épp az állapítható meg, hogy a törvényszék a tényállás megállapítása érdekében végzett - már-már nyomozással egyenértékű, azaz eltúlzott mértékű - bizonyítási cselekményei jelentősen túl is mutattak az elsőfokú eljárás során előterjesztett bizonyítási indítványokon. E tekintetben utalni szükséges a Swietelsky Kft.-től, mint fővállalkozótól és Balmazújváros Város Önkormányzatától beszerzett nagy terjedelmű iratanyagra, a valamennyi alvállalkozó által bírói megkeresésre csatolt építési naplókra, a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatával kapcsolatos periratokra és az adóhatóság részéről megküldött iratokra, valamint kisebb részben a személyi bizonyítás körében tett intézkedésekre.

Ahogyan arra a fellebbviteli főügyészség átiratában rámutatott, az elsőfokú bíróság az ügyészi indítványt elutasítva a bizonyítási eljárásba tényszerűen nem vont be igazságügyi könyvszakértőt, illetve valóban nem döntött a I.rendű vádlott neve I. r. vádlott által ugyanebben a körben már a tárgyalási szak elején megtett (bíróági iratok között 3. szám alá sorolt) bizonyítási indítványról. Mindezeket illetően elsődlegesen annak kiemelése indokolt, hogy a törvényszék ítéletének 69-70. oldalán igen részletesen adott számot - a Be. 260. § (1) bekezdésében írtaknak mindenben eleget téve - az ügyészi bizonyítási indítvány elutasításának okáról. A kifejtetteket áttekintve az ítélet tábla is egyetértett azzal, hogy a vádhatóság által felvetett kérdések egy részének megválaszolásához valóban nem szükséges különleges szakértelem (a rendelkezésre álló számlák összecszerűségének, illetve a teljesítési időpontoknak a meghatározása), másrészt a további kérdések tisztázása nem kapcsolódik a vádlottak ellen emelt vád tárgyát képező cselekményhez.

A törvényszék ugyan nem határozott a I.rendű vádlott neve I. r. terhelt által fentiek szerint előterjesztett bizonyítási indítvány felől, ám ahogyan arra a védők helytállóan rámutattak (másodfokú nyilvános ülés 8. számú jegyzőkönyv 3. oldal), valójában nem is terhelte ilyen kötelezettség. Az ügyben 2013. május 27. napján megtartott folytatólagos tárgyaláson ugyanis I.rendű vádlott neve I. r. terhelt kérdés nélkül jelezte azt az álláspontját, mely szerint már minden olyan adat a bíróság rendelkezésére áll, amely körültekintő döntés meghozatalához szükségeltetik, mely nyilatkozat akként értelmezhető, hogy korábbi bizonyítási indítványát nem tartotta fent. Mindezt megerősíti az is, miszerint a későbbiekben kifejezetten rögzítésre is került, hogy az eljárás résztvevőinek nem volt bizonyítási indítványa (76. számú jegyzőkönyv 3. oldal 2. bekezdés, illetve 14. oldal 3. bekezdés). Megjegyzést érdemel, hogy általában valóban az felel meg maradéktalanul a tisztességes eljárás követelményeinek, ha a bíróság lehetőség szerint nyomban dönt az előterjesztett bizonyítási indítványok tárgyában, nem hagyva kétséget az általa kijelölt bizonyítás irányát illetően. Jelen ügyben azonban számos olyan más bizonyíték - nevezetesen a fentebb megjelölt iratanyagok - beszerzése mutatkozott elsődlegesnek, mely nélkül nem is lehetett megalapozottan állást foglalni arról, hogy indokolt-e könyvszakértő kirendelése. A törvényszék eljárása ezért ebből a szempontból nem vitatható.

Ezen túlmenően az elsőfokú bíróság részletes indokát adta annak, hogy hivatalból végül miért nem tartotta szükségesnek igazságügyi műszaki szakértő kirendelését (45. oldal), melyet utóbb a fellebbviteli főügyészség szintén a bizonyítás hiányosságaként rótt fel. Az ítélet tábla úgy találta, hogy az elsőfokú ítélet e körben sem támadható, a törvényszék a műszaki ellenőr által elmondottak figyelembe vételével alappal foglalt állást abban, hogy az eljárás tárgyát képező beruházással kapcsolatosan valóban merültek fel pótmunkák (55. oldal), melyek szükségszerűen többletköltséget okoztak, s ezzel járhatott az átlagosnál magasabb talajvíz következtében felmerült víztelenítés is (47-48. oldalai). Ugyancsak kategorikus megállapítás volt tehető abban - melyre ezúttal nagyszámú adat, így építési naplók, valamint tanúvallomások utaltak -, miszerint a bekerülési költségek jelentős emelkedésével járt az időközben kialakult kedvezőtlen ún. havaria időjárás, ami már valóban vis maior helyzetet eredményezett (51-53. oldal), és így szintén pótmunkával járhatott. Végül, ahogyan az elsőfokú ítélet rámutatott (56-58. oldal, 64-65. oldal), az e tárgyban egyöntetű bizonyítékok értékeléséből adódóan nem vitatható azon első bírói

álláspont sem, mely elfogadta a tanúk, és a vádlottak által következetesen előadottakat arra vonatkozóan, hogy számos olyan utcában is történt szükségszerű helyreállítás, mely nem volt része a szennyvízberuházásnak.

Az ítéletábra egyetértett a törvényszékekkel abban, hogy fenti megállapítások megtételéhez műszaki szakértő nélkül is állást lehetett foglalni. A többletköltség egyes okainak összességű részletezése már kétségtelenül műszaki szakértő kirendelésének szükségességét vetette volna fel, ám ahogyan az elsőfokú bíróság helytállóan rámutatott, e tárgyban már nem tudott tovább vizsgálódni, mely indokok közül különösen a többletmunkák összetett volta, a bekövetkezett nagymértékű időmúlás és a hiányos dokumentáció ténye emelendő ki.

Az ítéletábra mindezekkel kapcsolatosan különös nyomatékkal utal arra, hogy a vádhatóság fentiekre nem is terjesztett elő bizonyítási indítványt, mint ahogyan a további iratok beszerzését sem tartotta szükségesnek. Márpedig a már hivatkozott Be. 75. § (1) bekezdés 2. mondata szerint a tényállás alapos és hiánytalan tisztázását ugyan a bíróság köteles szem előtt tartani, ám amennyiben az ügyész nem indítványozza, nem köteles a vádat alátámasztó bizonyítási eszközök beszerzésére és megvizsgálására.

E rendelkezés következetesen elhatárolja a bíróság és a vádló feladatait, s egyértelműen az ügyész feladatává teszi, hogy gondoskodjon a vád megfelelő megalapozásáról. Amennyiben az eljárás adatai esetleg utalnak olyan további bizonyítási eszközök létezésére, melyek a vádat alátámaszthatják, e tekintetben a bíróság nem is hívhatja fel indítványtételre az ügyészt, mert azzal a Be. (1) §-át megsértve vádlói funkciót gyakorolna (1/2007. számú BK. vélemény III. pont 2. alpont).

Következésképp erre irányuló indítvány hiányában a törvényszék nem volt köteles a citált további bizonyítás lefolytatására, utóbb, a másodfokú eljárásban alappal nem kérhető számon a fellebbviteli főügyészség által pótlólag megfogalmazott igazságügyi műszaki szakértői vélemény beszerzésének, illetve a Swietelsky Kft. birtokában maradt további iratanyag lefoglalásának mellőzése. Ezen eljárási cselekmények foganatosítása sokkal inkább adott lehetett a nyomozás során, melyre a nyomozó hatóságnak és a nyomozást felügyelő ügyésznek minden eszköze megvolt. A vádat alátámasztó bizonyítási eszköz beszerzésének és megvizsgálásának elmaradása nem eredményezheti, hogy a másod- avagy harmadfokon eljáró bíróság a tényállást ez okból megalapozatlannak tekintse, sőt a törvényszék hivatalból az ügydöntő határozatában kifejezetten utalt a további bizonyítás - így a műszaki szakértői vélemény - mellőzésének okaira, ezért nem értékelhető felderítetlenségi okként a vádhatóság által jelenleg megfogalmazott hiányosság.

Nem lehetett megállapítani a tényállás felderítetlen voltát azon okból sem, hogy a bíróság a bizonyítási eszközök és bizonyítékok közötti ellentmondásokat nem észlelte, vagy nem oldotta fel. Valójában a törvényszék az eljárás során észlelte az egyes bizonyítékok közötti ellentéteket, ezek feloldására pedig lehetősége szerint törekedett, majd ítéletében ennek eredményeként jutott arra a megállapításra, hogy a vádlottak vallomását túlnyomórészt elfogadta.

Kétségtelen, hogy a felderítetlenség rendszerint azzal az eljárási szabálysértéssel is járhat - melyre a fellebbezés szintén hivatkozott -, hogy a bíróság a megállapított tényekből további tényekre helytelenül következtet (Be. 351. § (2) bekezdés d/ pont). Jelen ügyben az ítélet tábla ezt a szabálysértést sem észlelte, az ítélet indokolásában ugyanis egyértelműen nyomon követhető, hogy a törvényszék a tényállásban rögzített egyes tényeket mely bizonyítékokra alapította. Az elsőfokú bíróság ezen eljárása a logika szabályain alapszik, s a bizonyítékokat közvetlenül észlelő és értékelő tevékenységét is meggyőződése szerint végezte, igazodva a Be. 78. § (3) bekezdésében foglaltakhoz. A másodfokon eljáró ítélet tábla úgy találta, hogy a törvényszék ezen meggyőződésének indokolása során hibát nem követett el, így mérlegelési tevékenységének támadása a Be. 351. § (2) bekezdésén keresztül sem juthat eredményre, ugyanis megalapozott tényállás esetén a másodfokú perben eltérő tények megállapítására, a bizonyítékok felülmérlegelésére nincs perjogi lehetőség.

Ezen túlmenően a törvényszék indokolási kötelezettségét messzemenőig teljesítette, a Be. 373. § (1) bekezdés III/a. pontja szerinti abszolút eljárási szabálysértés sem volt tetten érhető, mely akkor lett volna megállapítható, ha a bíróság a büntetőjogi főkérdésekben olyan mértékben mulasztja el indokolási kötelezettségét, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan (Legf. Bír. Bfv.II.603/2008/10.).

Törvényesen következtetett az elsőfokú bíróság a megállapított tényállásból arra, hogy az 1978. évi IV. törvény 319. § (1) bekezdésében meghatározott, s a (3) bekezdés c/ pontja szerint minősülő hűtlen kezelés büntettének valamennyi tényállási eleme hiányában a terheltek bűnössége nem állapítható meg. A fellebbviteli főügyészség által kifejtettekre reagálva az ítélet tábla szükségesnek tartja megjegyezni, miszerint a Be. 2. § (3)-(4) bekezdéseiből eredő kötelezettségekre figyelemmel az elsőfokú bíróság feladatát alapvetően az képezte, hogy a Balmazenergia Kft. közreműködésével bonyolított szennyvízberuházással kapcsolatosan merült-e fel olyan vagyoni hátrány, mely a vádlottak tevékenységének eredménye. Ily módon I.rendű vádlott neve I. r. vádlott és II.rendű vádlott neve II. r. vádlott mellett részletesen vizsgálta a Balmazenergia Kft. képviselőjét ellátó ügyvezető, tehát III.rendű vádlott neve III. r. vádlott cselekvőségét is.

Az e körben folytatott bizonyítékértékelő tevékenység az ítéletben jól nyomon követhető (58-72. oldal), mérlegelését az irányadó anyagi jogi szabályozás szem előtt tartásával végezte, kifejezetten utalva arra, hogy „hűtlen kezelés tettese és társtettese is csak olyan személy lehet, akit az idegen vagyon kezelésével megbíztak. Ha olyan személy nyújt segítséget a tettesnek, aki az idegen vagyon kezelésével nincs megbízva, bűnsegédként vonható felelősségre.” (ítélet 76. § oldal 3. bekezdés). A hűtlen kezelés, mint materiális bűncselekmény eredményeként jelentkező vagyoni hátrány körében túlnyomórészt szintén a Balmazenergia Kft. gazdálkodása, az alvállalkozókkal kötött szerződések, s ennek következtében felmerült fizetési kötelezettségek képezték a bizonyítás tárgyát. Következésképp az ítélet tábla úgy találta, hogy még a tettesi, illetőleg a részesi pozíciókban hivatkozott változás sem érinthetné az elsőfokú ítéletben kifejtett első bírói következtetések helyességét.

Az ítéltábla a fellebbviteli főügyesség által előadottak tekintetében kizárólag a szennyvízberuházással kapcsolatosan tényszerűen felmerült többletköltség összegének pontosítását tartotta alaposnak, mely viszont alapvetően abból adódott, hogy a törvényszék a Balmazenergia Kft. és a Swietelsky Kft. között 2006. június 21. napján kelt szerződésmódosítással 337 908 148 forintba emelt szerződéses összeget vette irányadónak. A bizonyítás anyagából ugyanakkor kitűnik, hogy kiindulásképpen Balmazújváros Város Önkormányzatának Képviselő-testülete felhatalmazásával a Balmazenergia Kft. 2006. február 25. napján bruttó 308 268 145.- forint értékben szerződhetett, majd a munkálatokkal összefüggésben alvállalkozóitól végül összesen bruttó 385 725 221 forint összegben fogadott be számlát. Így a két összeg különbözetéből adódó, ám az ítéletben megjelenő más jogcímek szerint járó költségek csökkentésével (20. oldal 4-5. bekezdés, 23. oldal 9. bekezdés, 26. oldal 5. bekezdés) valójában 56 017 076.- forint képezhetette vizsgálat tárgyát, melyből a Swietelsky Kft. az önkormányzattal eszközölt elszámolás során 37 717 332.- forintról utóbb lemondott. A vád kimerítéséből adódó kötelezettsége teljesítésének okán az elsőfokú eljárásban mindezeket a törvényszék is részletezte, voltaképpen ítéletében ezen összegszerű megállapítások már szerepelnek, így mindössze a végső többletköltség pontosítása mutatkozott indokoltnak.

Az esetleges vagyoni hátrány tekintetében tényállásban tett megállapítások és azok alapján levont első bírói következtetések miatt (28. oldal 3. bekezdés, 68. oldal 1. bekezdés, 81. oldal 3. bekezdés) igényelt helyesbítést a Be. 331. § (1) és (3) bekezdései alapján hozott felmentés jogcímének meghatározása, hiszen a törvényszék maga is úgy foglalt állást, hogy az eljárás során nem nyert kétséget kizáró bizonyítást, hogy a többletköltség milyen okokból merült fel. Következésképp a felmentő rendelkezés meghozatalának indoka a Be. 6. § (3) bekezdés b/ pont utolsó fordulataiban megfogalmazott bizonyítottság hiánya lehet, mégpedig valamennyi terhelt esetében.

Az iratokból minden kétséget kizáróan kitűnik, hogy a törvényszék 2012. április 4. napján is tartott érdemi tárgyalást, ám az ítéltábla észlelte, hogy az elsőfokú ítélet bevezető részében e határnap nem került feltüntetésre, melyet a Be. 258. § (1) bekezdés c/ pontjában írtak szerint jelen határozatával pótolta.

Az ítélet egyéb - polgári jogi igény, illetve bűnügyi költség tekintetében hozott - rendelkezései törvényesek.

Mindezekre figyelemmel a Debreceni Ítéltábla a Debreceni Törvényszék ítéletét az indokolás kiegészítése és helyesbítése mellett a Be. 371. § (1) bekezdése alkalmazásával helyben hagyta, egyben a Be. 258. § (2) bekezdés b/ pontjából következőleg rögzítette a III. rendű vádlott neve III. r. vádlott jelenlegi érvényes személyazonosító okmányára vonatkozó adatokat.

A másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költségről a Be. 381. § (1) bekezdése alapján történt rendelkezés.

D e b r e c e n , 2014. év október hó 14.

Dr. Elek Balázs sk. . Bakó József sk. . Hágger Tamás sk.
a tanács elnöke a tanács tagja, előadó a tanács tagja

Záradék:

A Debreceni Törvényszék 7.B.444/2009/80. számú ítélete a mai napon jogerőre emelkedett.

D e b r e c e n , 2014. év október hó 14. napja

Dr. Elek Balázs sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

Kiadó.